

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се поштанском
успутницом непосредно админи-
страцији „Гл. Црног.“ на Цети-
ње, или отирашницом новина
на коју драго пошту, а коме је
наручије, може се преплатити
код г. *Петра Рамадановића*, К. П.
агента у Котору, а у Србији код
г. *Миле Старића* књижара у *Бео-
граду*. Допише се поштом уред-
њаштву. Рукопис се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифра-
ра по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ЗВАНИЧНИ ДИО

Његово Височанство Господар
18 о. мј благоволио је наименовати
Свога досадањег личнога секретара,
г. дра Луја кнеза Војновића на-
челником Књажевског Министарства
Правде.

НЕЗВАНИЧНИ ДИО

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Њ. В. Књаз Насљедник да-
нас је отпутовао у иностранство.

— Њ. С. Књаз Мирко отпутовао
је ономадне у Бар и Оцињ.

— У част г. Де-ла-Булинијера,
француског министра и његове го-
спође био је у сриједу званични дине
у Двору.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 21 маја.

О изгледима хажске конферен-
ције званични „журнал де С.-Петер-
сбург“ доноси шљодеће важно
саопштење: „Хажска конференција
отпочела је свој рад. Сам назив ове
скупштине, присвојен народнијем ин-
стинктом, показује њезину цијелу
конференцију мира *испуниће повјерен-
јој задатак и њезина савјетованија у-
вјениће се стварнијем резултатом,
који цио свијет с повјерљивом очекује.*
Састав овога скупа јесте најбоља
гаранција оног духа, којијем ће ње-
гови чланови приступити к оства-
рењу повјереног им задатка. Престав-
ници влада су државници, који учес-
твују у судби својијех држава,
угледни дипломати, који су били учес-
ници најважнијех послова, и којијема
је познато, да је народима прије
свега потребит мир. Уз њих су учени
људи, који уживају заслужену репу-
тацију у области међународног права.
Чланови сухопутне и поморске силе,
који учествују у овој конференцији,
обавјештаваће је својијем знањем,
показујући јој границе, гдје се општи
интереси човјечанства сукобљавају са
опцијема, које они треба да чувају.
Ствар је у томе, што велике хума-
нитарне идеје обухватају, а не огра-
ничавају ништа мање свете идеје
патриотизма. Непрестана цијела на-
пора дипломатије јесте предуцређи-
вати и уклањати сукобе између др-
жава, умјеравати супарништва, изми-
ривати интересе, замјенивати разно-
гласије сагласијем. Сабравши се у
Хагу дипломати, у течају своје
каријере, тако благодарно до сада
учињене, зар нијесу имали већ не
једном прилике, да умирнују раздоре,
потакнуте људскијем интересима и
страстима? Дипломатија ипак не мо-
же се задовољити средствима, који-
јема се до сада служила, гдје је
прву улогу играо лични таленат.
*Дипломатија је била вјештина, а сада
је неопходно потребито, да ствар уре-
ђења односа између држава узме на
себе карактер науке и да се установе
тачна правила за рјешавање међуна-*

роднијех сукоба. Хажска конференција
учиниће крупни корак напријед, ако
установи њеке од овиијех правила. Ето
зашто се дава *савијем особити значај
иштанцима, који се тичу кодификације
арбитража, добријех услуга и посредо-
вања.* Ова питања састављају, тако
рећи, *саму језгру задатка, повјереног
хажској конференцији, односећи се
та питања самој општој цијељи,
предатој њезинијем напорима, да се
предупређују сукоби мирољубивијем
средствима.* Но како човјечије пред-
виђење још не дозвољава надати се,
да ће се моћи коначно уништити бич
ратова, треба се постарати за будуће
ратове; ублажење њиховијех ужаса
било би добротинство за човјечанство.
Владе цивилизованијех држава већ
су закључиле међународне конвен-
ције, које су показале лијепијех ре-
зултата у том правцу. Сада се тиче,
да се пође још даље, и ето зашто
ће преглед закона ратнијех заузети
угледно мјесто у радњи конферен-
ције. Али има другијех питања, врло
крупног значаја и трудне примјене
у дјелу — питања, која се налазе
у свези с великијем интересом подр-
жавања мира и проучење којијех тако-
ђе улази у област идеје, положене у
основу сазива конференције. Наиме,
треба ће проучити иштање, не зах-
тјевали добро народо ограничење ра-
стућијех оружања. На владама је
да измјере, по својој мудрости, разне
интересе, који су им повјерени.
Озбиљно проучавање овиијех предме-
та показаше свијету, како се владе
цивилованијех држава брину, да
обезбједе својијем народима благо
правога мира.“

Дакле је главна сврха конфе-
ренције кадификација међународнога
права у тежињи обезбјеђења мира.
Пошто ова кодификација међународ-
нога права не може се дружије из-
вести него у правцу *саврем не науке
међународног права, којој је темељ на-
чело народности,* сви народи пратиће
с највишијем интересом и најбољи-
јем жељама рад ове тако знамените
конференције.

КОНФЕРЕНЦИЈА У ХАГУ.

Први утисци Лондонска „Рајтерова
Агенција“ разаслала је шљодеће извјешће:
Из прва ни сами делегати нијесу могли
себи разјаснити прави положај. Пошто су
делегати добили прилике да се између
себе разговоре и да измијене мисли, ми
смо сматрали нашом дужношћу, да се из-
вјестимо код неких од главнијех делегата.
Начеоник америчке делегације Вајт, опу-
номоћно ме да објелоданим сљодећу изјаву:
„Положај задовољава. Прва организација
реда извршена је добро. Ја се надам, да
ће се моћи постићи практичка корисна
цијелу. Скептицизам првијех дана усугу-
пиће мјесто озбиљнијем надама, и ако
ништа не треба преувеличати. Ријечи ње-
мачког Цара побољшале су положај. Ја
мислим да ћемо моћи постићи изјесан
резултат односно посредовања и арбитража.
Обезност арбитража постићи без сумње
биће немогуће, али ће суд имати значај
бар факултативни. Ја мислим, да ће послјиде
конференције државе увидјети, да осим рата
има и другијех средстава за рјешавање питања.
То је огромни прогрес. Исто тако сам
увјерен, да ће се ратни закони и обичаји
озбиљно поправити у корист хуманитар-
ности. Односно ограничења оружања не
могу ништа рећи осим наде као и односно
осталијех тачака, јер рад комисије није
још отпочео.“ Друга особа, која стоји на
челу друге делегације, овако ми се изра-
вила: „Факт, што се на позив руског Цара
могла састати у Хагу конференција мира,
јесте огромне важности. Тај факт доказује

да руски Цар води своју владу на страну
мира и показује своју намјеру да се у рат
не удупта, што ће имати великог утицаја
у корист општег мира. Што се тиче непо-
среднијех практичкијех резултата, које
конференција може постићи, треба се на-
дати; да по свршетку нашег рада моћи
ћемо се обратити нацијем владама с прак-
тичкијем предлозима у корист мира и
хуманизације рата.“ Један од начеоника
делегације, који заузимље у својој земљи
високи положај, и чија је земља усљед
скорашњијех догађаја особито заинтересо-
вана у резултату конференције, изразило је
сљодеће мњење: „Делегати у Хагу схва-
ћају огромну одговорност, која је на њима
пред њиховијем владама и пред јавнијем
мњењем свијех држава. По томе је немо-
гуће, да се конференција развије, не ура-
днивиће ништа. Све што сам видио, од кад
сам у Хаг дошао, показује ми, да је сваки
делегат проникнут том одговорношћу. Чо-
вјештво, интереси народа и опште мњење
налажу нам да се трудимо у духу мира
и да тијем одузмемо социјалистичком по-
крету ужасан аргуменат. Сви делегати
једнодушно мисле, да се много може по-
стићи у корист хуманизације рата и у
корист тога, да се посредовањем учине
ратови ријеђи. Како изгледа, биће трудно,
да се дође до практичног рјешања одно-
сно ограничења оружања. Сви мисле да
ће ово питање остати много ниже испод
два друга, без намјере конгреса, ком је
сврха, да пронађе средства, како ће се
рјешавати међународна питања без рата.“
Четврти делегат најавио се у истом сми-
слу. „Питања о разоружању — ој ми
рече — не могу у нашијем очима има-
ти великог практичког значаја, и ако
ограничење оружања јесте једна од глав-
нијех сврха конференције. Разоружање не
може бити одлучено непосредно ареопагом
јевропскијех делегата. Постепено разору-
жање требало би да само сlijеди као при-
родни резултат побољшања општег поло-
жаја, постигнућем тога, да ратови буду
ријеђи, и установљењем практичкијех
средстава за рјешавање свијех потешкоћа
између народа. Тако, конгрес само посредно,
побољшањем општега положаја, доприни-
јеће да се постепено ограничи оружавање.“
Ове сам изјаве чуо данас 10 (22) маја, и
у њима се огледа опште расположење де-
легата, у почетку њиховог рада.

Подјела рада. Конференција је поди-
љена у три комисије; прва је за разору-
жање, друга за ратне законе, трећа за
арбитраж или међународни суд добријех
људи. У првој су почасни пресједници:
њемачки опуномоћеник грав *Минстер* и
амерички опуномоћеник *Вајт*; пресједник
белгијски опуномоћеник *Бернарш* а пот-
пресједник нидерландски опуномоћеник *Кар-
небек*. Ова се комисија дијели у два одје-
љена за сухопутне и поморске ратне силе;
у првоме су одјељењу потпресједници:
турски стручни делегат *Абул-паша*, ин-
глески генерал *Ардаг* и француски гене-
рал *Монје*; у другом одјељењу: иглески
вице-адмирал *Фишер*, француски вице-ад-
мирал *Пело* и њемачки капетан *Сигел*.
Почасни пресједници у другој комисији
изабрани су: итаљански опуномоћеник вој-
вода *Телуан*, турски опуномоћеник *Туркан-
паша*, и аустро-угарски опуномоћеник
граф *Велзерхјимб*, а пресједник руски де-
легат проф. *Маршак*. И ова је комисија
подиљена у два одјељења; једно ће се
занимати са Црвенијем Крстом, а друго
са ратнијем законима и обичајима; у првом
су подпресједници: шведски генерал *Тау-
лов* и швајцарски делегат др. *Рот*; у дру-
гом: њемачки делегат проф. *Стенгел* и
итаљански генерал *Цукар*. Почасни
пресједници у трећој комисији изабрани
су: итаљански опуномоћеник граф *Ивира*
и иглески опуномоћеник сир *Паунсфорд*;
пресједник француски опуномоћеник *Бур-
жоа*, а потпресједници: дански делегат
барон *Виле*, француски делегат *д'Естур-
нел*, аустријски *Мереј Катосмерз*, порто-
галски граф *Мокедо*, румуњски *Патиску* и
њемачки проф. *Зорн*.

Прва комисија претресаће:

1. Мемурандум кнеза Метерниха од
1816 год. о предлогу принца-регента ин-
глеског, да се у једној међународној кон-
ференцији одреди колику ће војску имати
свака држава у мирно доба. Овај предлог
потпомагао је руски цар Александар I;

2. Писмо Наполеона III. од 4 новем-
бра 1863 год. суверенима Јевропе, у коме
се предлаже сазив једне конференције у
Паризу, која би се договарала о основици
једне опште пацификације;

3. Предлог Ролена Жакменса подне-
сен 1887 год. институту за међународно
право у Хајделбергу, да се са гледишта
међународног права претресе питање, да
ли је могуће да јевропске државе зајед-
ничким споразумом ограниче ефективни
кадар војске и војне трошкове;

4. Мишљење Лоримера, професора на
универзитету Единбуршком, о питању ра-
зоружања;

5. Посматрања грофа Комаровскога о
све већем оружању Јевропе;

6. Спис Дидлеа Филда о сталном
ограничењу убојне снаге;

7. Спис Меригерса о једновременом,
општем, пропорционалном и прогресивном
разоружању;

8. Спис државног савјетника Јована
Блоха;

9. Спис Бастиа о отпуштању у војсци;

10. Спис кнеза Оболенскога о идеји
општега мира и разоружања. —

Друга комисија претресаће:

1. Декларацију париског конгреса од
6 априла 1856 год.;

2. Женевску конвенцију од 22 авгу-
ста 1864 год.;

3. До сад нератификоване накнадне
чланове женевске конвенције од 20 окто-
бра 1868 год.;

4. Петроградску конвенцију о забра-
ни употребе пљивесних пројектила;

5. Бриселску конвенцију од 1874
год. о ратним законима и ратним обичајима;

6. Од Русије на бриселској конферен-
цији поднесени предлог уговора о ратним
законима и ратним обичајима;

7. Окефрдеку ручну књигу односно
закона на рат на суву, примљену од ин-
ститута за међународно право у засједању
од 1880 год. држаном у Окефрду;

8. Правила за бомбардање отворених
вароши којих се имају придржавати ратне
лађе, примљена од института за међуна-
родно право у засједању од 1896 године,
држаном у Млетцима;

9. Изјава Француске и Иглеске о
накнадним члановима женевске конвенције;

10. Нацрт за ревизију женевске кон-
венције од Моаниера;

11. Привремени програм предложен
од швајцарског савезног савјета;

11. Циркулар нидерландског министра
спољних послова посланицима нидерлан-
ским од 13 фебруара 1871 о молби амстра-
дамске трговачке банке, да се одобри на-
чело неприкосновености приватног имања
на мору и да се дефинише појам ратне
контрабанде.

Трећа комисија претресаће:

1. Предлог лорда Кларендона на ша-
риском конгресу од 14 априла 1856 год.,
о посредовању једне пријатељске државе
прије него што се употреби сила;

2. Предлог Мацинијев поднесен 24
новембра 1875 год. талијанској народној
скупштини о томе, да установа изборних
судова буде опште употребљавана сред-
ство, како би се међународна спорна пи-
тања рјешавала по правди;

3. Резолуција института за међуна-
родно право о једној клаузули изборног
суђења, примљена у цирихком засједању
1877 год.;

4. Члан 12 генералног акта берлин-
ске конференције од 1885 год. о посредо-
вању или рјешавању изборних судова
при спорним питањима у долинама Конга
и Нигера;

5. Нацрт једнога правилника за по-
стушак при међународном изборном суђењу,
састављен од института за међународно
право у засједању у Хагу 1875 год.

6. Предлог Дидлеја Филда о поста-
вљењу једнога изборног суда;

7. Основна правила за израду једног
међународног изборног судског уговора
постављена од института за међународно
право у бриселском засједању октобра
1895 год.;

8. Нацрт о установљењу једног сталног међународног изборног суда, примљен од интерпарламентарне конференције у Брислу 1895 год.

9. Рад бриселске интерпарламентарне конференције од 1897 год.

10. Уговор Вапшingtonски од маја 1871 год.

11. Нацрт за установљење једног изборног суда између држава сјеверне, средње и јужне Америке потписан у Вашингтону 18 априла 1890 год.

12. Писма лорда Сализберија енглеском посланику у Вашингтону од 5 марта и 18 маја 1896 год. о закључењу уговора о изборном суду.

13. Уговор о изборном суду између Енглеске и Удружених Америчких Држава који је био закључен, али није био ратифициран.

14. Уговор о изборном суду између Италије и Аргентине од 25 јула 1893 г.

15. Члан 55 и 58 генералног акта потписаног 2 јула 1890 г. на бриселској конференцији.

16. Члан 24 свјетске поштанске конвенције од 4 јула 1891 год.

17. Ријешења примљена на правном конгресу 1892 год. у Мадриду; и

18. Спис Декампов о изборним судовима.

Угњетени народи и конференција. „Н. Времења“ пише: У првој ријешитељној изјави, да се неће рјешавати никаква *унушарашња* питања, ипак с разних страна, може бити подржавањем и које државе, чине се покушаји да се обиче ово ријешење. Ми смо већ казали, да се справља на ту сврху македонски конгрес, а сада париски „Тан“ доноси, да су томе примјеру слиједили и Јермени. „Тан“ јавља: Професор Минас Черас, издавач листа „Арменије“, који излази у Паризу, бивши члан јерменске депутације у Берлину, за вријеме конгреса, стигао је у Хаг као делегат јерменских колонија у Бугарској. На скупштини англо-американској, која се синоћ састала у Хагу, Минас Черас доказивао је, да конференција неће постићи успијеха, ако не ријешити по правници етнотаринско, јерменско и македонско питање. Јучер је предао пресједнику конференције молбу односно јерменског питања. Ту се излаже звијерско поступање Турака и Курда са Христјанима у јерменској провинцији, и резолуције, што су хиљаде Јермена вотирали на митинзима у Бугарској. Наравно, ова молба неће имати никаквих посљедица.

„Н. Времења“ наставља како још и Пољаци из Чикага захтјевају, да се успостави стара Пољска, и како париски лист „Голов“ иде још даље и захтјева да конгрес одлучи, да „народи треба да улазе у састав само оне државе, којој они желе припадати.“

Пољачка демократија из Париза управља је на конференцију меморандум, у ком захтјева да се успостави Пољска, тврдећи да пољски народ није погинуо, ако је раздијељен, него да је жив и да сваки дан напредује; па завршује, ако се жељи мира, тај се може постићи само на основу правнице, а не никад на основу силе.

ЛИСТА К.

АРБАНАСИ

и улога њих у историји и савременом животу балканског полуострва.

II.

(У „Петерб. Вједомости“ пише Р-ц)

Арбанаса у све броји се 1,500-600,000 душа; од којих више од 200,000 наоде се у Грчкој, Италији, Црној Гори и Аустрији — тако у Турској живе само 1,300,000, који су расути на врло великом простору, у разним провинцијама.

Ми смо већ говорили, како су преци њихови некада заузимали цео балкански полуострв, гдје су они одиграли улогу као Калти у западној Европи или Фини у источној, то јест, дијелом се удаљили од новијех освајача, а дијелом се слили с њима, тако да је много њиховог елемента ушло у Грке, па доцније и у Србе, као што су и они сами опет много од њих узели. Као засебна народност, до доласка Турака, они су се настављали по планинама Тесалије, Македоније, Епира и по сусједним им горским предјелима на сјеверу и на југу; али с падом државе бугарске на српске, и најпослије Виантинје, они се свуда појављују као елемент агресивни, чим се турска влада и користила, подржавајући их против другог народности, који јој се нијесу покоравали, особито против Срба. Томе је прилагодила велика сеоба Срба из средишта негдашње српске државе. У току XV. вијека овим еми-

† ЕМИЛИО КАСТЕЛАР.

У прошлом броју донијели смо телеграфску вијест из Мадрида, да је преминуо Емилио Кастелар, бивши вођа републиканске странке и пресједник шпанске републике, један од најплеменитијих синова шпанског народа, и највећи говорник нашега доба.

Е. Кастелар родио се г. 1832 у Кадикеу, и свршивши правно науку и историју, појавио се на политичком пољу г. 1854 и то одма као републиканец, поставши сарадником републиканских и демократских листова. За тијем је постао професором историје на универзитету мадриском и 1864 покрене лист „Демократију“ са Карасконом. Кад су му дјаци стали приређивати велике овације са његових слободоумних предавања, паде у подозрење, и влада га даде уапсити. Послије устанка г. 1866 Кастелар побјеже у Француску, а у отаџбини га на смрт осудише. У Паризу је живио као новинар све до преврата г. 1868, и тада похита у Мадрид, гдје га је омладина с одушевљењем дочекала. Та револуција је збацила Краљицу Изабелу с престола, а на чело владе дође маршал Сарано. Тада Кастелар стаде проповиједати федеративну републику. У кортесима је држао оне своје знамените бесјед о човјечијим правима, о слободи савјести, о владавини и т. д., које ће остати највећи узор парламентарног говорника нашег вијека.

Та револуција доведе на шпански престо Војводу од Аосте Амадеја, другог сина Виктора Емануела г. 1873, који, упознавши се с приликама у земљи, одма науми да захвали на престолу. Виктор Емануел је овим ријечи одобрио синовљеву одлуку: „Боље је својевољнијем уступањем обезбједити трајну и благодарну наклоност племенитог шпанског народа, него ли остати изложен неизвјесном обрти судбине у сред партијске борбе.“ И Краљ Амадео захвали. У новој влади Кастелар постаде министар иностранијех дјела. Тада карлистички постанци су успијех за успијехом, и Кастелар постаде диктатором, као пресједник владе. Мислио је да је куцнуо час, да свој сан оствари и да републику установи. Он разви свој програм у кортесима 12 септ. 1873, изјавивши да републиканска влада воћом енергијом него ли Краљевин, „јер смо ми праведнији и законитији,“ може спасти правни ауторитет. Па заврши: „Што нам треба, то је

ред, ауторитет, влада. Ако то постигнете, ви ћете спасти нашу част, нашу слободу, част наших синова и образовање, и тада ће република, која је сјајна као наше сунце, и чиста као наше небо, признати сви Краљеви и сви народи свјетски.“ И република је била проглашена.

Као пресједник-диктатор са пограничном влашћу Кастелар је увео дисциплину у војску и савладао карлистички рат. Али се тијем замјерио радикалима, и кад је поднио свој извјештај кортесима, пресједник кортеса Салмерон изјавио је, да његов поступак није републикански, и кортеси му одрекоше захвалност. Кастелар тада увиђе, да се преварио у свом идеалу републике, и даде оставку. И већ сјутри дан генерал Павиа раићера кортесе, а у децембру 1874 дошло је до проуницијалента Генерал Мартинез-Кампос прогласи Алфонса XII за Краља, уз кога сва војска пристаде.

Кастелар се још борио за свој идеал, али видећи се готово усамљен, повуче се са политичког поља као увјерени републиканец-патриота, давши примјер свијема државницима, како се за добро отаџбине ради. За то што је био добар патриота, он се прилагођавао монархији и за вријеме краља Амадеа и за вријеме бурбонске рестаурације, у чему му његов назпру недосљедност, без разлога: он је остао увјерени републиканец, вада, али му је милија била отаџбина него ли правна идеја републике.

Кастелар је био писац сјајнога стила и написао је знаменита дјела: „Цивилизација у првијем вјековима хришћанства“, „Политичка и социјална питања“, „Набирци по историји, религији, умјетности и политици“, „Историчка разматрања о средњем вијеку“ и т. д. и ту је написао сјајнијех страница и о српском народу, чим нас је задужио вјечном благодарношћу. Али његове бесједе остају читавоме човјечанству, које ће се његовој успомени с поштом клањати. У једној бесједи о народности он је најбоље дефинирао суштинску овога нашега животнога питања.

С Кастеларом ипчежава између нас једна слика, — вели прашка „Политик“ — каквијех данас на жалост све рјеђе бива: један патриот у највећем смислу ријечи. „Могу други имати више увиђавности, вишијех идеја, већег талента државничког, и имају више него ја, али нико више од мене не љуби слободу, републику, демократију и отаџбину“ — рекао је Кастелар и то му неће историја одрећи.

У околним Косовског вилаета — гусњеском, њаковачком, пећеском, вучитрнском, призренском, љумском и тетовском — има Арбанаса 93,500 мушких, а Срба са Словено-Србима 151,050 мушких. У том броју спажа Сакс — има у Призренском округу међу Арбанасима 2,000 душа, а у пећеском, приштињском, гиланском и тетовском половина српскога поријекла, који говоре вулгарнијем турскијем језиком. Од своје стране ћемо примјетити, да у Гусњу и блиском му Плаву живе такође поријеклом Срби, који говоре и арбанашки и српски. Чисто арбанашки окрузи су само љумски и њаковачки.

У новопазарском округу назначено је 30,000 душа оба пола Арбанаса-мухамеданаца, а Срба мухамеданаца 26,000 и 80,000 православијех; и то 15,000 Арбанаса у Новом Пазару и околини, а 15,000 у Беранима и Рожају. На то ћемо опазити, да су ти Арбанаси по поријеклу Срби; о Рожају, особеном племену, у све 2,000 душа, не знамо ког су поријекла; а што се тиче беранског округа ту су све сами Срби. Арбанаса-католика у овом крају врло је мало; само у њаковачком округу — око 10,000, а у призренском, пећеском, и гиланском по 1000 до 2000. У Скопљу и Буманову назначено је 31,000 Арбанаса, 5,000 мухам. и 50,000 правос. Бугара, и 14,000 Турака; гдје дакле превлађује словенски елемент; само у Дибри су Арбанаси јачи, гдје их има 103,000 а Словена само 22,500.

*) Под овим именом се разумију Мијаци и Брвајаци, који нијесу ни Бугари ни Срби у тетовском округу, на броју 22,000 душа.

ДО ПИСИ.

Бе и. (Љешанска нахија) 10 маја 1899 год. — На сјеверо-источном крају барске равнице налази се читава алука горостасне и величанствене шуме.

Међу овим горостасним и чаробним дрворедима налази се (старије вријеме било их је много више) и брестова, због чега се, мислим, и зове ово мјесто *Брестови*. Још од старих времена овдје се код храма св. Георгија редовно сваке године држи 9 маја, на Никољ-дан народно-црквена слава.

Као сваке тако и ове године у чаробним Берима прославио се прољетни Никољ-дан свечано и у најбољем реду. У јутро рано стигло је из Подгорице пјевачко друштво „Бранко“ са вриједним својим учитељем г. Саво Чубрановићем. На богослужењу, које је извршио вриједни свештеник г. Јован З. Вукчевић, пјевало је пјевачко друштво „Бранко“ те смо се у најпобожнијој молитви наслађивали дивним пјесмама ове честите и вриједне друштине, којој смо од срца захвални и препоручени, да и у будуће не забораве чаробне Берне.

Осим пјевачког друштва, из Подгорице дошли су: г. бригадир Мартиновић са госпођом, окруж. капет. Цаковић, Вл. Томић, члан окр. суда, управ. Подгорице кап. Рапчковић, са госпођом, Др. Огњеновић са госпођом, команд. Врбница, кап. полиц. Радичевић и шеф пошт. и телегр. Вујановић са госпођом. Овај њихов долазак није ништа изванредно, али их овдје набрајам, да их неким нашим принципима изнесем за примјер, који су учествовали у свима народним играма и пјесмама, не осврћући се, дали су у колу стали или у хору понгларли са војничком или главаром, госпођом или простом сељанком. Овакво учешће старјешина у сваком предузећу најбоље може да занесе и одушеви народ или војеку, те се оваквим учешћем може све могуће лакше и боље постићи, због чега је и јуче овђе трајала пјесма и игра до касно у вече.

Уз ово ми је напоменути главарима Љешанске нахије и Љешкопоља, да би се постарали, поправити и прочистити пут од Берског моста до Брестова, јер је њим пролаз особито иза кише, доста незгодан. Њихово досадашње брижно старање за сваки народни напредак, даје наду, да ће се и за ово побринути, тим прије, што би се то све са врло мало рада поправило.

—р Вук.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Како се о добру народном ради)

Ми смо више пута обрађали пажњу на онај покрет на народно-економном пољу, ком су на чело неколико српских родољуба у Загребу. Ови заслужни Срби имају свој орган „Привредник“, којијем свој добротворни рад развијају по српском народу на пољу народне привреде. Да се види како они раде, сво доносимо једну њихову окружницу, што су разаслали учитељима и свештеницима, која гласи:

У солунском вилаету Сакс набраја: 700,000 Бугара и 388,350 Грка-Христјана; а мухамеданаца 600,000 Турака османлија, 300,000 Арбанаса и Помака, и 30,400 Цигана. Ма како да су ове цифре не тачне на штету Хришћана уопште, а на штету Словена особито, из њих се може видјети, да Арбанаси на сјеверу знатно уступају пред Србима и Бугарима, појављујући се као елемент придошлиц. Али припадајући мухамеданској вјери, и користећи се заштитом турске владе, они тамо господаре, употребљавајући то господство на уништење словенског елемента.

Виктор Берар, најновији исељоватељ балканског полуострва, у свом дјелу „La Macedoine“ (1837) доноси ове податке о постајаном опадању словенског елемента у Старој Србији.

У пећеском округу г. 1875 било је Срба 2,500 кућа, а сада (1896) нема више од 800; у Ђаковини је било 167, а сада 40; у Приштињи г. 1892 било је 480 а сада 420 (у четири године нестало је 60 кућа!); у Вучитрну било је 300, сада 200. Односно Пећи, гдје је некада била столица српског Патријарха, г. Бедер држи, да кроз десет година у њеном округу неће остати ниједног Србина Христјанина!

По најновијем вијестима из Косовског вилаета, тамо се развија такође истребљење Срба, да, ако се положај брзо не измјени — што су сви изгледи — и прије десет година тамо неће бити ни једнога Срба.

Р.—ц.

„Ми знамо, да се прилике српскога народа поправити могу само непрекиdnим и устрajним радом. Зато се и не удамо у никога, него смо готови и одлучни, да савршавамо све своје послове сами.“

Ми смо с Вама ради добре дјене, ђака — шегрта — за свијет и науку дописивали, па макар да је баш од Вас тамо, до сад некуд доста слаб одзив, опет се иначе многи (из дана у дан све то више) — одабрани дјечачићи крећу, на све стране у свакакове струге. Видијели смо да је у почетку свуда теже ишло, али гдје се прави људи живо заузели, отуд навлађују дјецџ све већма; хоће у свијет, долазе бирани ђаци, бољи од бољих, од којих су нам многи већ образ осветљали.

Они који су добри биће данас сјутра угледни, сретни, имућни господари, себи и својима на корист и дику. Увидио је свијет да му је дјетету свакако боље да оно вријеме од 14 до 20 године, — мјесто безјачећи или у оцкивској канцеларији љенчарећи, — у свијету проведе. Научи радити, изучи неки добар, поштен и користан посао, научи њемачки или још који језик, а то му ваља главне и онда кад га у војнике авну; а и после може са њемачким језиком, као угледан, изучен, прескачен свјетски човјек, куда хоће и шта хоће. Може после гдје хоће за себе почети свој посао, који је изучио; може и код куће уз господарство свој посао тјерати, може — ако неће друкчије — кад дорасте, баш и у жалосне писаре, финансије, жандаре, једном рјече може куд хоће. Свакако му је боље кад је за рана у свијету био, језик изучио, него ако младост у ништа код куће проведе, па да се тек под стару главу у свијет на најтеже послове креће.

Требао би да се и Ваш крај и Ваше мјесто боље тргне, да се и отуда што прије и што више добре дјене крене, упутн а и урехи, па кад их виде други, онда ће се и они повести за њима, отимаће се сами за напретком и будућности. Свуда је тако било.

Наше друштво покренуло је и своје новине „Привредник“ и заузимље се да и наш свијет престане са стране исцекивати, да неким чудом или чијом милости, печени голубови полете, — већ да опет сам о свом бољитку и напретку живљу бригу поведе. Друштво узвело се и за добру дјену да им се нађе мјеста у добрих господара. — До сад су долазили ти долазе и сад странци из бијела свијета, богатили су се и богачи се у нас, а ми смо им шиботали, били смо њихи пандури, заклањали смо их нашим грудима, крвавили смо се за њих. Зијевали смо под пушком а највиши циљ нам је био, да се дочепамо жандарије, финансије или какве писарије. — Истина, ти странци су међунам живо и озбиљно радили, али за то су се они и сладили. — Зар је нама срамота радили? До сад је (осим у војску у жандаре, финансије, писаре, диурнисте и т. д.) сразмјерно још мало наших синова у свијет одлазило, па опет су већ врло многи ти наши синови, већ до сад у свијету, као радници и привредници и до краја озбиљни прегаоци одличан глас и поштовање — а многи боне и лијепо богатство — стекли. Свуд и у свим струкама важе они већ врло често као први и најбољи, или су међу највјештији и највредније признавани и поштовани.

Имамо ми дакле способности и врлана. Србин је са своје вриједноће, заузетости, штедљивости и бистрине познат, треба га само упутити, треба само најбоље у свијет слати, па ће данас сјутра и нама пред очима пући и срећа нам процјевати.

Ако имате — или знате — дакле добре, баш добре, и само добре, питоме дјече, сигурних ђака од 13 до 15 година, да су поуздана и стална племена, здрави, развијени и бистри, препоручите нам их. Ми ћемо гледати да их код добрих господара намјестимо, нека уче макар који добар и поштен рад, па да буду данас сјутра сретни и угледни. И неимао више од добре основне школе, али нека је макар љу са одликом и као први међу првима изучио, нека се сигурно зна да је добре и сигурне жинце.

Што није са свим сигурно одабрано, то би у свијету пропало, то нека остане дакле код куће. А ви препоручите само најпоузданије. Кад би било какове валинге или погрешке, онда неби могли више такве препоруке уважити, пити би се икад више хтјели огледати на дјену из таког мјеста.

Пишите и одговорите нам свакако, — али се не шалите!

Са срдчним поздравом

„Привредник“.

Да ову добру и ваљану дјену намјесте, разаслали су по српском народу познатјем људма другу окружницу, која гласи под истијем метом горње окружнице:

Пријавио нам се већи број одличне српске дјече, (а пријављује их се сваки дан из свију крајева све више) која желе у шегрте, па Вас молимо, да нам јавите, ако требате или кад будете требали Шегрта.

Ми препоручујемо само најбољу и занета добру дјену.

Молимо Вас још, да проговорите и са Вашим познаницима, било да су трговци, или да су мјестори или да су другог посла којег, не би ли могли намјестити и урехити што више добре дјече: а да се учини уједно и господару љубав и корист, пружајући му прилику да дође до доброг шегрта, који ће му у кући радити, вјеран момак остати, и данас сјутра можда од велике користи бити. Ми препоручујемо само одличне и најодабраније ђаке, који с аку способност и све особине имаду, али ради сиротиње и многе и велике фамилије у свијет морају, а у високе школе не могу. Ти ће у сваком послу боље одговарати, више ваљати и боље задовољавати него она размачена и трома дјеца, која нијесу ни за школу ваљала па за невољу у шегрте иду, јер нијесу никуд ни за што пристала Особито у горњим кршевитим српским крајевима намножило се много народа. Сиромашан је али није мазан, већ је скроман, неразвијен, озбиљан, вриједан. А дјеца су ванредно бистра, послушна, здрава, за сваки посао и напредак способна и готова; на добру су гласу, а вриједни озбиљни господари воле такву момчад у својој радњи, јер му такви шегрти обично већ прве године калфу замјењују.

Ми бирамо — преко поуздани пријатеља — само најбоље од најбољи. Послали смо већ многе у свијет и на све крајеве, па нам се у опште признаје, да нам је избор врло добар.

Молимо Вас дакле, учините љубав, заузмите се, па кад упознате неколико тих дјечака Ви ћете нам често писати, а ми Вам стојимо увијек радо на услузи. Доста је да нам само картом јавите тачан атрес господара коме шегрт треба. Све остало свршавамо ми без Ваше даље бриге, дангубе, мукe, писарије, икаква трошка или посла. Ми пишемо господару, споразумијемо се са њим и пошаљемо му уредно, опремљено способно, одлично, бирано лијете на ноге, а без његове какове бриге, па пробу.

Молимо Вас да нам одговорите свакако, желите ли да се заузмете, да учествујете и Ви у овом нашем народном послу, да нас потпоможете, да се одужујете Српству, да подижете српску зајужину. Ово је ствар у којој свако помагати и учествовати може а и мора.

Јавите нам — молимо Вас — још све пријатеље са којима сте говорили и који желе да раде, да помажу, па да им пишемо, да их замолимо и да их о свему обавијестимо

„На млађијема свијет остаје!“

Очекујући Ваш цј. одговор, поздрављамо Вас срдчачно

са штованљем

Ми смо увјерени да би се ови родољубиви Срби радо одазвали и пријавили из Црне Горе, за то обраћамо пажњу нашњих учитеља и свештеника на прву окружницу.

(Од шегрта занатлије — па до највишег положаја у држави) Загребачки „Привредник“ пише:

Прије неки дан умро је предсједник француске републике Феликс Фор. За тим племенитим и омиљеним сином својим жали велики културни народ француски, који га је као надостојнијег свога сина, прије неколико година чак за свог предсједника изабрао. Феликс Фор почео је као кожарски шегрт и радник. Био је — истина је — увијек одличан, озбиљан и на свом мјесту у сваком погледу. Доспио је да стече у чести и поштењу велико имање, а још већи углед и поштовање и да одекочи уједно и као народни патриота и првак, те да буде вођом великог, слободног народа: први, најпрви и највећи Француз свога доба.

Ето што може да постигне ваљан, озбиљан, вриједан и поштен радник — чак и у Француској.

А у нас?

У нас има још увијек т. з. интелегентнијех људи, који веле, да је за Србина достојније и прикладније бити туђи жапдар, пандур, писар или егзекутор, него поштен и самостојан радник — занатлија. Је ли онда чудо, да смо доведе дошли?

Ми се заносимо за неким господством, измицемо се од частног рада, а упадамо у најрпоскије туђе послове и службе. Док ми тако, догле се из дана у дан довлаче туђи радници, занатлије и остали привредници, па зарађују и тек овде велике капитале и имања, а потискују, мрзе, презиру и поткопавају нас. Нама долази најгори и најнеспособнији елемент са запада (јер оно што ваља остаје тамо и не долази оно), долазе све то више и све то већма. Хоћемо ли и даље гледати, узмичати и пропадати, или је ред, да се и ми одлучимо за озбиљан, стваран, устрajan и поштен рад?

(О окопавању поврћа) Окопавање поврћа један је од најважнијих послова, и опет се не извршује као што треба, а за добро успијевање поврћа, окопавање је исто тако важно, као копање и заливање укућно узешти.

Сваки је онај на погрешном путу, који мисли, да је окопавање само зато

неужно, да се искорјењује трава; окопавањем се ситни земља, да ваздух у њу боље продирају и на успијевање поврћа благодетније упливисати може, а уједно се и влага у земљи боље одржава и регулише. И према томе, окопавање је за боље успијевање поврћа врло важан посао, јер јачим продирањем ваздуха и влаге, у земљу, и љубре се боље раствара и на дотично поврће јаче упливиса, а поништавање трава, при копању је само споредан посао.

Све леје у повртњаку треба чешћ окопавати, нарочито послје залијевања кад се земља збије и окоре. Окореља и збијена земља много смета напредовању и успијешном порашњивању поврћа, што се најбоље опажа код чврстих земаља. Окореља површина смета с једне стране продирању ваздуха и растварању љубрета, а с друге опет стране спречава испарене влаге која се у земљи налази, и тако се горњи дио земљин сасуши, а тим се окореља површина разбије, растроши, одма ће у земљу да пруду ваздух и роса; и, пошто се сад земља може поново да испарава, то ће и влага из доњих слојева, из здравнице, да појурн у горње слојеве, те ће на тај начин и живе поново добити новог живота и свјезину.

Колико ће пута бити потребно да се неко извјесно поврће окопава, то се исто тако не да у опште одредити ни вријеме кад да се окопава; све то зависи од особине дотичног земљишта и од повремене мјестне топлоте. По себи се разумије, да ћемо чврсту глинушу морати чешће окопавати од неке меке и тршне пјескуше; глинуша се и прије и чвршће окоре, а а кора је тако чврста, да на суши прелупне. У колико је вријеме топлије, у толико чешће треба окопавати, а добро окопавање при суши баш, више вриједи него овлашно залијевање, нарочито онда, кад се ово заливање као што треба не изврши. Плахо заливање с мало воде, убије земљину површину, ма да ју скроз не овлажи, и на тај се начин само још појачава горња кора. Послје залијевања, а у размаку извјесног времена, неопходно је нужно окопавање; јер ма како да је добро заливано, опет ће се површина окорети, а ову кору треба на сваки начин отклонити, разбити, ако хоћемо, да од заливања имамо праве вајде, да нам оно буде успијешно.

Окопавање се извршује разним оруђем, а најјелиходније се извршује добро скованим мотикама и комбинованим мотичицама, у којих је с једне стране „перо“ (мотичица), а с противне стране исковане ракле. Пером се копа између редова и појединих струкова и нагрће на њих земља а оним ракљастим дијелом ситни се земља око струкова и вади травуљина. Нарочито је ово оруђе врло добро за окопавање у врсте, послје неке подуже суше, јер се њим може дубоко око струкова да копа, а да се коријен, односно жите, и најмање не повриједе, а доходак се знатно повећава.

На посјетку морамо још напоменути и то, да је окопавање и мјерило за доходак у једном повртњаку. Дубоким и чешћим окопавањем и ситнењем земље, појачава се дјејство љубрета и заливања; а без окопавања слаби и једно и друго.

(Храњење говеда љети.) Храњење говеда љети може се вршити на двојак начин: У шталу, дакле као и зими, једино с том разликом што говеда љети зелену храну добијају, и друго на паши што бива само у врло екстензивним приликама, тамо гдје има много земље а мало радене снаге, и гдје се само на тај начин земљиште искористити може.

Љетња периода храњења рачуна се обично од почетка Маја до почетка Октобра, мало раније или доцније према положају и поднебљу гасдинства, на коме се говеда налазе.

Прелаз од зимње хране на љетњу зелену треба да је поступан, и то да траје 14 дана. Ако је прелаз брз, непосредан, то он утиче врло рђаво на дучење млијека, сем тога што се краве лако побољевају, добијају колику и пролив.

Прелаз треба на тај начин извршити, да се зелена свијежа храна помамо исецкана помијеша са зимњом сувом храном, и то тако да испочетка већи дио хране буде од суве зимње хране, послје да се поступно све више зелене хране додаје тако да је при свршетку горњих 14 дана већи дио хране зелена а да је сува храна само додаток.

Најбоља зелена храна је за краве дјетелина, јер је врло храњива, а садржава све соли, (нарочито фосфорне соли) које су крави нужне да даје много млијека, а да при томе тјелесно не опада. Само не треба никада дјетелину влажну, орошену или покиселу давати, јер се од овакве дјетелине краве лако могу побољети, може да им се надује бугар и трбух, да добију надим, колику и да угину, прије него што им пригритимо у помоћ.

Зато треба зелену храну, а нарочито дјетелину прије храњења држати на мјесту гдје ваздух пролази да би се мало исушила ако је била влажна, а да се не поквари, не побујави. Најбоље је зелену

дјетелину увијек мијешати са мало сламе, па је онда давати стоци.

Врло добра зелена храна је, осим дјетелине, зелен кукуруз, ливадске траве, мешанац (зелена раж и вика, зелен овас и вика, или зелен боб, грах и каква стрмнина или зелен јечам са дјетелином и т. д.) — На спахиљцима Леополдсдорфу и Миклошу употребљавали смо као зелену храну највише мешанац и то с врло добрим успјехом. Мешанац обично се састоји од зелене стрмнине, са дјетелином, грахом или виком.

Што се тиче сламе која се додаје зеленој храни говедима, то је најбоље с дневним оброком зелене хране за једно грло мијешати 2—5 кила сламе јечмене или оствене. За све вријеме храњења крива зеленом храном не треба им давати толико воде као зими кад суву храну једу, јер зелена храна по себи већ много воде садржава у себи.

Односно реда храњења имам да напоменем да је најбоље хранити три пута дневно, прије почетка муже, а треба додати соли и мало брашна од костију и креде.

За једну краву од 500 кила тежине ваља рачунати дневно: 50 кила зелене хране и 5 кила сламе.

Ако имамо разне зелене хране, кукуруза и дјетелине, онда је ова сразмјера најбоља за једну краву дневно: 35 кила дјетелине (зелене), 19 кила кукуруза (зелена), 3 киле сламе. Добра смјеса је и ова, ако имамо луцерке 42 киле и 4 кила сламе.

Почем је за здравље крива и бикова врло нужно, да сваки дан излазе на свјез ваздух, и да се мало крећу, то ондје гдје нема папњака, треба оставити једно повеће мјесто, најбоље близу сточних стаја и ту сваки дан истјеривати марву.

Што се тиче кошења зелене хране, то је најбоље само онолико покосити, колико је за свеколику марву за један дан потребно, да се не би покосена храна нарочито при великој врућини сувише исушила, јер је онда говеда не једу радо, и да се не би покварила, ако је киповито вријеме.

Искључиво храњење крива на пашњацима не врши се на рационално уређеним газдаљцима, већ само ондје гдје има много земље на расположењу, а мало радене снаге, тако да сопственик земљиште не може на други начин да искористи од њега, већ тиме што зелену траву претвара у месо и млијеко, које увијек лако може продати па и даље извозити гдје је пијаца за те производе.

Овако се чини по руским и мађарским равницама, гдје много попапа има, које се на други начин за ништа не би могле употребити, и не би никакве користи доносиле, а тако се ради много и у нашим крајевима, ма да ово код нас баш не би морало бити, да се већа пажња и већи труд обраћа пољопривреди и њеном унапређењу.

Гдје се говеда љети искључиво хране на паши треба пазити да се никада не истјеривају на орошене паше, изјутра рано, и предвече, нарочито у јесен.

„Тежак“.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 21 маја.

(Олеографска слика Њ. В. Господара.) Познати наш сликар г. Медовић, Дубровчанин, прошле године бавио се на Цетињу, снимајући слику Њ. В. Господара. Г. Медовић био је послао на Цетиње г. Петар Никוליћ из Загреба, како би ову слику умножио олеографијом и ставио у продају. Г. Никוליћ је увијек дана доносио те слике на Цетиње, и можемо рећи, да је успио у свом подухећу. Слика је у опште добро погођена, а у детаљима је право умјетничко дјело. Без оквира је висока 68 цм., а широка 55. Оквир је широк према слици, лијепо израђен и позлаћен. Цијена је слици 15 флорина. На Цетињу се може добити код г. Вука Вулетина, а изложена је у књијарници г. Калудеровића. Овијем је г. Никוליћ одговорио једној крајњој нашој потреби. Ова слика ће осле бити права украса наших домова.

(Нови лист.) У Никшићу је почео излазити лист „Оногшт.“ Ми најтоплије препоручујемо нашијем читаоцима новог нашега друга.

(Из главног одбора за скупљање добровољнијех прилога на подизање дома умоболнијех.)

(Наставак.)

У. Одбор за Морачко-Ровачки округ похитао је са г. Архимандритом Дожићем на челу — да и дјелом и ријечу помогне остварењу ове племените Уставове — подизања дома умоболнијех. Поменути Одбор имао је досле неколико заједничкијех сједница: у Колашину и у Манастиру Морачком те је одвећ марљиво пријенуо за посао.

Одборници и њихови помоћници за Доњу-Морачу дали су својим племенцима лијепи примјер дарежљивости и приложили су:

	Фор. и.
Г. Михаило Дожић, архимандрит	55 —
Повиша Симић, протојереј	10 —
Акан Марић, тровац	80 —
Милован Пунишин Меденица	10 —
Периша Милов Влаховић	10 —
Оташ Савин, барјактар	56 —
Никифор Симоновић, јером. уч.	20 —
Раде Вујисић, свештеник	5 —
Милун Меденица, поп и учитељ	10 —
Секуле Добричанин, учитељ	10 —
Радоња Радовић, кмет	5 —

Свега фиорина а. в. 271

Од првих приложника 6933 30

Укупна сума до данас 7204 30

(Наставиће се.)

Исправка: У 19 броју „Гласа Црногорца“ погрешно је стављена сабрата цифра прилога из *општинске Горњо-Дражевине*, који су изнијели 132 фиор. и 10 нов. а не 33240 што се овдје — ради тачности — исправља.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

РИМ, 15 маја. — Расправа владе најаве отпочела. Барцилај и Коланиосујују начин како се ријешила министарска криза. Крисни говорени у личној ствари, и зјвљује да није имао намјере, да иде у Масаву, али је морао услед свршеног чина. Крисни најављује, да је Баратијери сам одговоран за пораз у Африци. Услед трајне буке, пресједник је морао обуставити сједницу и испразнити галерије. Кад се сједница наставила, Крисни је најавио да ће изнијети документе, да докаже, да његов кабинет није одговоран за поступање Баратијера. Ферн осуђује како се ријешила министарска криза. Жали војнике у Африци, али је један генерал побјегао. Сједница се прекинула у великој буци.

КАЈИР, 15 маја. — Три нова случаја куге у Александрији.

ХАГ, 16 маја. — У трећој комисији конференце мира нитлски делегат предложио је да се одма поведе расправа сврху питања о установи парламентарног арбитража; али је повукао натраг предлог, пошто је комисија мњења, да расправљају питања по програму.

АЛЕКСАНДРИЈА, 16 маја. — Јучер три а данас један случај куге.

ПАРИЗ, 16 маја. — Предлог извјештајева касације тражи ревизију Драјфусова процеса, који се има предати ратном суду.

РИМ, 16 маја. — Полу је у камари протестирао против уврједе јучер нанешене војсци; камара је изјавила осјећаје признања и дивљења отаџбине према цијелој војсци, и позвала ратног министра да саопшти војсци ову манифестацију камаре. Ферн је изјавио да поштује храброст војника, и да није хтио уврједити војску, него само констатирати понашање једног генерала. Пресједник је изјавио да сматра изјаву Фернјеву као исправку јучерашњих ријечи, и тим сматра да је инцидент затворен.

СОФИЈА, 17 маја. — Изванредно засједање је отворено престојним говором, који захваљује народу на симпатијама у жалости поводом смрти Књагинње, констатира пријатељске односе са ослободитељском Русијом и са свијема велесилама и блиским државама, особито са Портом. Спомиње учешће Бугарске у конференцији хажској. Навјешћује предлог конверсије дугова државних и конвенцију са истоцијем жељезницама. Вапшев владин кандидат је изабран за пресједника.

ПАРИЗ, 17 маја. — Поводом годишњице комуне анархисти су хтјели демонстратирати, али се полиција опрла. У сукобу је више

демонстранта и 5 полицајских агената рањено. Неки су уапшени.

ПАРИЗ, 18 маја. — Извјешће Балобопра у парници Драјфусовој прочитано је у сједници касације, које гласи, да се парница преда на ревизију ратном суду.

РИМ, 19 маја. — Камара је за пресједника изабрала владиног кандидата Кинаља са 223 гласа. За Занарделија је пало 193 гласа.

ТУЛОН, 19 маја. — Стигао је Маршан акламираи од неизмјерног мноштва народа.

ПАРИЗ, 20 маја. — Сенат је одобрио конвенцију са Инглеском односно Нигера.

ПАРИЗ, 20 маја. — На расправи касације генерални прокуратор Ману констатира да је Кестерхазн написао барјеру. Тајни документи да не докажу ништа против Драјфуса. Напротив да има доказа новијех његове невиности. Овијех дана се расправљала парница пред поротом против Деруледа и Хаберта. Порота их је ослободила од оптужбе.

ПАРИЗ, 21 маја. — На расправи Драјфусово парнице говорио је адвокат Драјфусов. Пресједник је изјавио да ће касација у сљедећој сједници изрећи пресуду.

БЕЧ, 21 маја. — Угарски министри повратили су се у Будапешту, и говори се да ће опет брзо доћи у Беч.

АТИНА, 21 маја. — Листови доносе потанкости њеке завјере против Принца Ђорђа. Држи се да су главни покретачи завјере прогнати мухамеданци.

КАЈИР, 21 маја. — Болнијест је констанвираца куга проста не ко-тагнозна и није епидемична. У Кајиру и у провинцији нема ниједног случаја.

ПАРИЗ, 21 маја. — Маршан је дочекав изванреднијем одушевљењем и неизмјернијем овацијама. Маршан је пошао у министарство мрнарнице, гдје је излазио на балкон. На ручку Локуроа наздравио Маршану. Маршан и његови другови добили су колонијалне медаље. За тим пошао Маршан у Елизеј. Овације Маршану настављају се.

ПАРИЗ, 22 маја. — Дипатидеклам је уапшен због Драјфусове ствари, по договору Кранца са Дипијем. Држи се да касација неће изрећи суд прије понедјелника.

МАДРИД, 22 маја. — Престојним говором отворени су кортеси. Спомиње се ратификација мира и *уступиће Каролина и Мартијана Њемачкој.*

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

С тужним срцем јављамо свијема нашим: сродницима, пријатељима и познаницима, да се је 26 априла тек год., послје тродневног, али тешког боловања, у 75 год. свога живота, преселио у вјечност наш никад непрежаљени

ЗАРИЈА БАКИЋ

Сматрамо за своју најпријатнију дужност изјавити овим путем своју најтоплију благодарност на телеграфском саучешћу: Његовом Високопресвештеноству г. Митрополиту Митрофану; министру предеједнику г. вој. Боју Петровићу; г. г. министрима војводи Пламенцу, Н. Матановићу; предејед. В. Суда, г. вој. Церовићу; г. г. бригадирима: војводи Ђуровићу, Јову Мартиновићу, сердару Миру Влаховићу, вој. Ј. Војводићу; коман. ст. војске г. Јанку Вукотићу, и кап. Божовићу, г. дру. Ковачевићу, г. поруч. Митровићу, породици Вулетића, г. кап. Сави Анђелићу, г. кап. Ш. Вуисићу, г. Петру Шкеровићу, г. Илији Бошковићу, г. Ј. Ивановићу, г. Марку Хајдуковићу; г. г. учитељима: А. Чукићу, З. Тулафићу, Милци Тулафићу; г. Живку Никчевићу, г. Ст. Милићу. Особита хвала беранским властима и грађанству, без разлике вјере на посјети драгог нам покојника у Бера-

нима, гдје га ова тешка болест и снађе, као и на пратњи њиховој из Берана. Од срца захваљуи остајемо беранском доктору Хусеин-ефендији на његовом усрдном заузимању да нашег милог покојника отргне неумитној смрти. Благодаримо на пиеменом и лично саучешћу: кајмакану и бимбаши беранском Хамди-ефендији. вјеном кајмакану Назим-бегу беранском кадији Аџим-ефендији, заступнику рожајског кајмакана Мујаги Ганићу; г. г. беранским трговцима: Симу Поповићу, А. Мораковцу, Ђ. Дробњаку, браћи Димићима, браћи Ђурбабићима, браћи Нешевима, Жики Митровићу, Лазу Тукићу и свима грађанима беранским. Искрена хвала игуману манастира Ђурђевих Стубова оцу Данилу, као и попу Јосифу Војовићу; г. г. учитељима беранског округа: Дабетићу, Војовићу, Поповићу и Тукићу. Незаборавна хвала г. Андри Цемовићу, попу Ј. Михаиловићу, В. Пантовићу и свој прекограничној браћи и пријатељима, који у великом броју дођоше при погребу нашег непрежаљеног покојника. Особита и вјечна хвала браћи Васојенићима на посјети болесничкој у Берањима, као и на сретану негов из Берана. На посјети и присуству при погребу од свега срца благодаримо: члановима окр. суда г. г. Вуксану Раичевићу и Ј. Лабовићу; г. г. командирима: Мирану Ђолеву, Божини Ђолеву, Костадину Микићу, са свијема: подкомандирима, официрима и барјактарима; г. г. капетанима: Протићу, Микетићу, Стаматовићу, Јелићу и Лекићу; г. проту Војовићу са осморицом свештеника, који опјело над покојником онако свечано свршише; г. учитељу Зарији Вуковићу за држати надгробни говор; г. г. учитељима Масловарићу и Војовићу, који са ученицима овдашње школе овај тужни спровод увеличаше; грађанству андријевичком и цијеломе народу, који у великом и неспушеном броју дође и нашег незаборављеног покојника ожали и отпрати до вјечне куће, а нама у великоме жалост и тугу ублажи.

Андријевица, 7 маја 1899.

У име ожаловљене породице:

Окр. кап. Јевр. Бакић,
Кап. Драго Бакић.

Број 47 (1—1)
427

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Свима сродницима, кумовима, пријатељима и познаницима са тужним срцем јављамо да се је наша нигда незаборављена супруга, односно мајка, шћер, сестра и пуница

ЉЕПОСАВА (Љубица)

преселила у вјечност 5 ов. мј. у својој 40 години послје двадесетодневног боловања.

Овом приликом не можемо пропуштити, а да не изјавимо најтоплију благодарност свима онима, који нам у овој жалости послаше своја телеграфска и писмена саучешћа.

Искрена хвала г. дру. Огњеновићу, који нам је био наклоњен, те шиљао лекарске савјете и лекарије.

Незаборављена хвала г. г. Радоју Марковићу и Стеву Милићу, који се својски око болеснице заузимаше, пружајући јој лекарске помоћи.

Хвала г. г. свештеницима протојереју Симићу и Милићу, који на опјело чинодјејствоваше.

Хвала г. г. учитељима: Чукићу и Булатовићу, који са својим ученицима присуствоваше спроводу.

Особита хвала становништву ове вароши обојега пола, као и осталим из околине, који милу нам покојницу посјеђаваше за вријеме болести и у великом броју испратише до вјечне куће.

Колашин, 8 маја 1899.

Ожалошћени:

супруг: бар Филип Крикчевић, синови: Никола, Војин, Јовица; шћери: Милка, Марија, Стана, Милосава, Савета Кретиња; отац: Јован Дрљевић; мајка Петрана; браћа: Ђуро, Секуле, Јаков, Тодор; зет: Милутин Дрегаловић.

Број 48 (1—1)
185

ОБЈАВА.

Умољава се сваки онај ко би што знавао о Симу Церову Радоману с Љуботиња, који је пошао има десет година у Грчку да достави канцеларији

МИНИСТАРСТВА ИНОСТРАНИХ ДЈЕЛА.
(1—3)

ОБЈАВА.

Моју стару кућу на под на Цетињу у великој главној улици, са тезом и великом банштом продајем у року до 1. Септембра ове године.

Ко понуди највећу цијену томе ће се ово имање уступити.

И. Радичевић.

Број 49 (1—6)
37

Објава.

Млини г. Марка Вукотића налазећи се у Бучи, Горњем Пољу, продају јавном продајом од 24/4 до 24/5, а тог дана уступиће се понудиоцу највише цијене. Ко би желио купити нек се пријави подписатом.

Капетан Мато Новаковић.

Број 289.

Милочани, 25/4 1899 год.

Број 50 (1—1)
43

Објава.

Овијем се износи на јавну продају једнокатна кућа Илије М. Вукчевића оvd. становника до 1 јулија ове године за измир његових дугова. Кућа постоји у линији катунске улице у новој вароши између куће Вука Ђуришића Јабучанина и Петра Милова Очинића, која се састоји из три сухоте са припадајућом банштом.

Ко би желио купити поменућу кућу, нека се пријави горе реченог дана подписатој Управи, којегга ће се дана уступити понудиоцу највише цијене.

Број 840.

Цетиње, 15 маја 1899.

УПРАВА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

Број 51 (1—4)
81

Објава.

Лицитација руја ријечке нахије биће на 8 јунија ове 1899 г. ко би желио купити речени руј нека се пријави на речени дан подписатим на Ријеку Црнојевића јер ће се тај дан руј подписати на 4 уре после подне оноем ко највишу цијену понуди, купац руја треба да изда у готовом повцу фиор. 120 за трошак општинара ријечке нахије.

Ријека Црнојевића, 18 маја 1899 г.

За кап. цеклинску писар Марко Лопичић за кап. љуботинску писар Ђуро Ђуровић.

Број 52 (1—3)
78

Објава.

Иво Мићунов дугује г. Марку Ђукановићу фиор. 200. За тај дуг ставља се од имања Ивова на инканат два рала земље од добре врсте која се налази у Доње Поље. Свршетак инканта биће 8 Јуна и ко би желио исту купити, нека се пријави г. кмету Перу Милову Иванишевићу да му земљу покаже.

Бајице, 6 Маја 1899 г.

Број 78.

Кап. Н. Т. Мартиновић.

Број 43 (3—4)
65